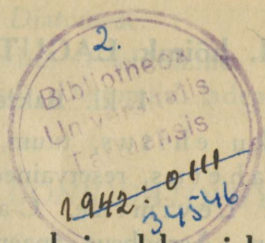

A-15092

TARTU ÜLIKOOLI TAIMEHAIGUSTE- INSTITUUT.

Taimeriigi hõimkonnad ja klassid.

E. Lepik.

Taimeriigi järjestamist pidevaks süsteemiks toimetame järgmise skeemi alusel:

Divisio — hõimkond.

Subdivisio — alahõimkond.

Classis — klass.

Subclassis — alaklass.

Ordo — selts.

Subordo — alaselts.

Familia — sugukond.

Subfamilia — alasugukond.

Genus — perekond.

Subgenus — alaperekond.

Species — liik.

Subspecies — alaliik.

Varietas — teisend.

Forma — vorm.

Forma specialis — erivorm, erim.

Kultuurtaimede juures aretuse teel saadud teisendid nimetatakse sortideks.

Sellekohaselt jagame kogu taimeriigi kümneks hõimkonnaks, millest üheksa esimest moodustavad eostaimed, ning ainult üks, viimane, koosneb õistaimedest.

Alamad taimed, *Thallophyta*.

I. hõimk. LAGUTAIMEID, SCHIZOPHYTA.

1. kl. Bakterid, *Schizomycetes*.

Raku ehitus, tuum, kromatiin, kest, viburid, vakuoolid. Ainevahetus, reservained, glükogeen, valk, volutiin. Eosed, sigimine. Levimine. C-assimilatsioon, nitrifikatsioon, denitrifikatsioon. Aeroobsus, anaeroobsus. Bakteriofaag. Majanduslik tähtsus. Süstemaatika:

1. selts: Päriskbakterid, *Eubacteria*.

Bacterium nitrosomonas.

„ *aceti-lactici*, piimhappeb.

Bacillus subtilis, heina batsill.

„ *radicola*, mügarbakter.

„ *amylobacter*, tärklikeb.

Pseudomonas tumefaciens, juurevähk.

2. selts: Niitbakterid, *Trichobacteria*.

Beggiatoa, väävelbakter.

3. selts: Limabakterid, *Myxobacteria*.

4. selts: Keerdbakterid, *Spirochaetales*.

5. selts: Seenbakterid, *Mycobacteria*.

Actinomyces scabies, kartuli harilik kärntõbi.

2. kl. Sinivetikad, *Schizophyceae*.

Rakukest, kromatofoor, värvained, sigimine. Majanduslik tähtsus. Vee õitseng, *Flos aquae*; Põlevkivi tekkimine, *Gloeocapsa-morpha*.

II. hõimk. VIBURTAIMEID, MONADOPHYTA.

1. kl. Viburvetikad, *Flagellatae*.

Raku ehitus, tuum, kest, värvained. Levimine. Sigimine: suguline, suguta. Isogaamia — heterogaamia. Põlvkondade vaheldus. Majanduslik tähtsus.

III. hõimk. LIMATAIMEID, MYXOPHYTA.

1. kl. Limaseened, *Myxomycetes*.

Plasmodium — limastik. Sporangium — eospesa. Kapilliitsium. Zoosporid — rändeosed. Müks- (lima-) amööbid. Kopulatsioon: *Fuligo septica*.

IV. hõimk. RÄNITAIMED, *BACILLARIOPHYTA*.

1. kl. Ränivetikad, *Diatomeae*.

Klorofüll, fukoksantiin, karotinoiidid. Pooldumine. Rändeosed. Majanduslik tähtsus. Vitamiinid. Diatomiidi lademed Tõrvalas. *Navicula*.

V. hõimk. IKKESTAIMED, *CONJUGATOPHYTA*.

1. kl. Ikesvetikad, *Conjugatae*.

Rakk. Kromatofoor. Konjugatsioon. Sügoot-seigeos. *Spirogyra* — Kruvivetik. *Desmidiaceae*. Kromatofooride mitmesugused kujud vetikate juures. Majanduslik tähtsus.

VI. hõimk. PRUUNTAIMED, *PHAEOPHYTA*.

1. kl. Pruunvetikad, *Phaeophyceae*.

Kromatofoor, klorofüll, fukoksantiin. Assimilatsiooni saadused: laminariit, manniit, õli. *Fucus vesiculosus* — põis-adru. Majanduslik tähtsus: jood, meremuda väetusainena.

VII. hõimk. PUNATAIMED, *RHODOPHYTA*.

1. kl. Punavetikad, *Rhodophyceae*.

Kromatofoor: klorofüll, fukoerütriin, fükotsüaan. Suguline sigimine, karpogoon. Majanduslik tähtsus, floriid-tärklis, agar-agar.

VIII. hõimk. PÄRISRAKISTAIMED, *EUTHALLOPHYTA*.

A. alahõimkond. Rohevetik-taimed, *Chlorophyceae*.

1. kl. Algrohevetikad, *Protococcales*.

Kopulatsioon, isogaamia. *Chlamydomonas*, *Volvox*, *Pediastrum*.

2. kl. Juus-rohevetikad, *Ulotrichales*.

Heterogaamia. Oogoon, antiidid, rändeosed. *Ulotrix*, *Oedogonium*.

3. kl. Mõik-rohevetikad, *Siphonales*.

Ilma vaheseinteta niidid. Oogoon, antiidid. *Caulerpa*, *Vaucheria*.

4. kl. Kare-rohevetikad, *Siphonocladiales*.

Paljutuumalised rakud, vaheseintega niidid. *Cladophora*.

5. kl. Mänd-rohevetikad, *Charales*.

Tüveehitus. Suguorganid, oogoonid, anteriidid, spermatozoidid. Tagasivaade vetikatele. *Oogoniatae*: isogaamia, heterogaaamia. *Archegoniatae*. Vetikate tähtsus kõrgemate taimede arenemisel.

B. alahõimkond. Seentaimed, *Mycetes*.

Seentest üldiselt. Rakukest, tuum, protoplasma, reservained. Kasvuorganid: hüüf, mütseel, pungrakud, ebaparenhüüm (skleerootsiumid, risomorfid). Viljumisorganid a) suguta: koniidid (lüli-eosed), oiidid (munaeosed), sporangiumid (eospesad); b) suguline: + ja — mütseel, multipolaarne seksualiteet, gameedid, müksamööbid, oogoonid ja anteriidid; kotteosed, kandeosed. Eoslate tüübid: sulgeosla (*perithecium*), lehtereosla (*apothecium*). Põlvkondade veheldumine, haplofaas, diplofaas.

1. kl. Ürgseened, *Archimycetes*.

Arenemine, kasvuorganid, viljumisorganid, sigimine, levimine. *Synchytrium endobioticum*. *Plasmodiophora brassicae*.

2. kl. Vetikseened, *Phycomycetes*.

Kasvuniidistik, sigimine, rändeosed. 1. *Monoblepharidales* — üheripsmelised. 2. *Saprolegniales* — kaheeripsmelised. 3. *Peronosporaceae* — ebajahukasted. *Peronospora parasitica*, arenemine, koniidid, oosporid. *Phytophthora infestans*. 4. *Zygomycetes* — seigseened, arenemine + ja — mütseel, sporangiumid, gametangiiumid, sügospor. *Mucor*.

3. kl. Kottseened, *Ascomycetes*.

Arenemine, tunnused, majanduslik tähtsus. Eosed, viljakehad. Alakl. Esikottseened — *Hemiasci*. *Saccharomycetes*. *Exoascales*. Alakl. Päris-kottseened — *Euascomycetes*.

4. kl. Kandseened, *Basidiomycetes*.

Arenemine, tunnused, majanduslik tähtsus. Eosed. *Protobasidiomycetes*. *Auriculariales*. *Uredinales*. *Ustilaginales*. *Tremellales*. *Autobasidiomycetes*.

1. Lisakl. Mitmesugused seened, *Fungi imperfecti*.

Arenemine, eosed. *Sphaeropsidales* — keraseoselised. *Melanconiales* — kihiseoselised. *Hyphomycetes* — hajuseoselised.

2. Lisakl. Samblikud, *Lichenes*.

alakl. Kottsamblikud, *Ascolichenes*.

Arenemine, tallus, konsortsium — sümbioos. Paljunemine, soredium, suguline sigimine. Majanduslik tähtsus. *Xanthoria*, *Usnea*, *Certraria islandica*, *Cladonia*, *Graphis scripta*, *Parmelia*.

alakl. Lavasamblikud, *Hymenolichenes*.

(*Cora pavonia*, Lõuna-Ameerikas).

Kõrgemad taimed, *Cormophyta*.

Üleminek rakistaimedest tüvendtaimedele.

1. Talluse (rakise) arenemine kormuseks (tüvendiks).
2. Liikuvate taimede arenemine substraadikindlateks.
3. Kromatofooride (värvikandjate) arenemine klorofüllteradeks.
4. Liikuvate gameetide (sugurakkude) arenemine liikumatuiks suguorganiteks.
5. Sporofüüdi arenemine gametofüüdi arvel.
6. Veetaimede arenemine kuivamaataimedeaks.
7. Kõrgemate organismide eraldumine taime- ja loomariigiks.
8. Orgaanilise elu tekkimine ja arenemine.

IX. hõimk. TÜVENDEOSTAIMED, ARCHEGONOPHYTA.

A. alahõimkond. Sammaltaimed, *Bryophyta*.

Arenemine, eos, protonema, varre ja lehe ehitus. Anteriidid ja arhegoonid. Sporofüüt. Haploidne ja diploidne faas. Levik ja majanduslik tähtsus.

1. kl. Pärissamblad, *Musci*.

Bryales (*Polytrichum*). *Sphagnales*. *Sphagnum* lehe ehitus ja ökoloogia, soostumine, turvastumine. Majanduslik tähtsus.

2. kl. Maksasamblad, *Hepaticae*.

Tallus, risoidid. *Marchantia polymorpha*.

B. alahõimkond. Sõnajaalgtaimed, *Pteridophyta*.

1. kl. Sammalraikad, *Psilophytinae*.

Väljasurnud taimed, mille jäänuseid on leitud siluuri- ja devoni-lademeis. Need on algelisemad sõnjalad, millised väliselt koldasid meenutavad. *Psilophyton*, *Rhynia*, *Asteroxylon* ja mitmed teised perekonnad.

2. kl. Pärisraikad, *Lycopodiinae*.

Arenemine. Eos, protallium, anteeridid ja arhegoonid.

3. kl. Raagraikad, *Psilotinae*.

(*Psilotum*, *Tmesipteris*, Austraalias ja troopikas).

4. kl. Kidad, *Articulatae*.

Sphenophyllales: *Sphenophyllum* (paläozoikumis). *Equisetales*: *Equisetum*, arenemine, esinemine, majanduslik tähtsus.

5. kl. Keerdlehtikud, *Filicinae*.

Arenemine. Eos, protallium, anteriidid ja arhegoonid, põlvkonnad.

1. alakl. Ürg-keerdlehtikud, *Primofilices*.

(*Asteropteris*, paläozoikumis).

2. alakl. Eba-keerdlehtikud, *Filicinae eusporangiatae*.

Ophioglossum, *Botrychium*.

3. alakl. Päris-keerdlehtikud, *Filicinae leptosporangiatae*.

Filicales: *Pteridium aquilinum*. *Hydropteridales*: *Salvinia natans*, mikrosporangiumi ja makrosporangiumi arenemine. Tagasi-vaade eostaimedele. Põlvkonnad: sporofüüt ja gametofüüt. Fülogeneetiline süsteem. Paleobotaanika.

Eostaimede üleminek õistaimedeks. Makrosporangiumi ja mikrosporangiumi arenemine ja ehitus õistaimede juures. Õie ehitus. Õisik. Õie ökoloogia ja sordiarendus. Sugutus. Seemne arenemine. Seeme. Vili. Seemne levimine. Idanemine.

X. hõimk. ÕISTAIMED, ANTHOPHYTA.

A. alahõimkond. Paljaseemnetaimed, Gymnospermae.

Mikro- ja makrosporangiumi arenemine paljaseemne ja kateseemne juures. Sugutus, endosperm, embrüo.

1. kl. Seemnesõnajalad, Pteridospermae.

Lyginodendron (devon, karbon). Vahelüli eostaimede ja õistaimede vahel.

2. kl. Päril-palmlehtikud, Cycadinae.

Cycas revoluta. *Ceratozamia mexicana*.

3. kl. Ürg-palmlehtikud, Bennettitinae.

(*Bennettites* — mezozoikumis).

4. kl. Ihnlehtikud, Cordaitinae.

(*Cordaites* — paläozoikumis).

5. kl. Hõlmikpuud, Ginkgoinae.

Ginkgo biloba.

6. kl. Okaspuud, Coniferae.

Sugutus, arenemine, protallium, tolmutera, endosperm, seeme. Okaspuud meil ja mujal, jääaja mõju taimestikule. *Taxus baccata*. *Pinus silvestris*, *P. montana*, *Larix*, *Abies*, *Picea*, *Sequoia*, *Taxodium*, *Juniperus communis*: käbi (marja) ehitus.

7. kl. Vastaklehtikud, Gnetinae.

Ephedra. *Gnetum gnemon*. *Welwitschia mirabilis*.

B. alahõimkond. Kateseemnetaimed, Angiospermae.

Mikro- ja makrosporangiumi arenemine, sugutus, viljaleht, vili. Endosperm, seeme.

1. kl. Kaheidulehesed, Dicotyledoneae.

Kahe- ja üheiduleheliste eritunnused: õis, lehesoonestus, idulehed, teisjuurekasv.

2. kl. Üheidulehelised, Monocotyledoneae.

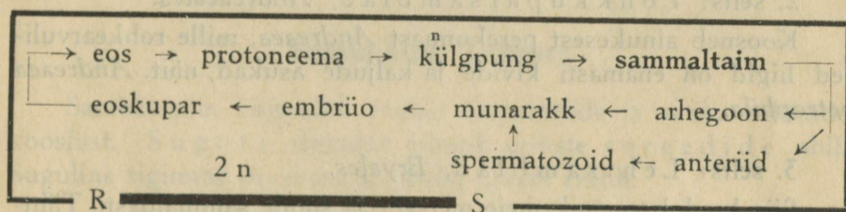

Valik metsamehele tähtsamaid samblaid ja samblikke.

Sammaltaimed, Bryophyta.

Sammalde suguline sigimine toimub arhegooni ja anteriidi abil. Lehtsamalde suguline põlvkond, gametofüüt, on varre ülemisel osallehti, alumisel osal agarisoide kandev taim. Ladvas või külgpungades tekivad kas eraldi või koos arhegoonid ja anteriidid. Arhegooni sugutatud munarakust areneb eoseid moodustav suguta põlvkond, sporofüüt, millel tekib eoskupaar (*sporocapsula*) eostega. Sporofüüt elab kuni eoste valmimiseni gametofüüdi arvel, kuna ta ei oma klorofülliga pole suuteline iseseisvalt toituma.

Eoskupra lõhkemisel või selle kaane avamisel vabanevad eosed ning need paiskuvad laiali. Eosest areneb eelniit (*protonema*) ning selle külgpungast sammaltaim — gametofüüt.

Lehtsamalde arenemine: S = sugutus. R = reduktsiooni-jagunemine, — jäme joon = sporofüüt (2 n kromosoomi), — peen joon = gametofüüt (n kromosoomi).

1. kl. Maksasamblad, *Hepaticae*.

Protoneema lihtne, vegetatiivne sammaltaim (gametofüüt) lihtne, tallusekujuline. Eoskupas eosed ja elateerid. Eestis esineb üle 80 liigi.

1. selts: Kõdersamblad, *Anthocerotales*.

Eoskupar kõdrataoliselt lõhenev.

Anthóceros láevis.

2. selts: Helviksamblad, *Marchantiales*.

Marchántia polymórpha, helvik, esineb meil tihti jäätmaadel, põlenud aladel, tuleasemeil jne.

Fegatella conica.

3. selts: Lehtmaksasamblad, *Jungermanniales*.

Omavad vastandina teistele maksasammaldele lehistunud tüvi.

Plagióchila asplenioides, niisketes lodumetsades.

2. kl. Pärissamblad, *Musci*.

Protoneema hargnenud, vegetatiivne sammaltaim (gametofüüt) koosneb tüvest (vahest ka hargnenud), risoididest ja lehtedest. Elateerid puuduvad. Eestis üle 300 liigi.

1. selts: Turbasamblad, *Sphagnales*.

Omapärase leheehitusega, koosnedes elavatest, assimileerivatest rakkudest ja surnud veereservuaarrakkudest. Ainuke perekond *Sphagnum* koosneb paljudest liikidest.

2. selts: Lõhkkuparsamblad, *Andreaeales*.

Koosneb ainukesest perekonnast *Andreaea*, mille rohkearvulised liigid on enamasti kivide ja kaljude asukad, näit. *Andreaea petrophila*.

3. selts: Lehtsamblad, *Bryales*.

Siia kuulub enamik meie metsade ja soode sammaldest. Tähtsamad neist alljärgnevalt:

Acrocládium cuspidátum (L.) Lindb. — hapud soo-mullad.

Aulacómnium palústre (L.) Schw. — soo-niidud, soo-metsad.

Catharináea unduláta Web. — paremad, niisked lehtmetsad.

Climácium dendróides (L.) Web. — soostunud mets, sood.

Dicránium scopárium (L.) Hedw. — okas- ja lehtmetsad, maal, tüvedel, jne.

Dicránium undulátum Ehrh. — kuival metsamullal.

- Eurhynchium striatum* (Schreb.) Schimp. — huumuserikas metsamuld.
- Funária hygrométrica* (L.) Sibth. — tuleasemetel, teedel, sein-
tel, jne.
- Hylocómium prolíferum* Errh. (*Hýpnum spléndens*) — mets.
- Hýpnum cupressifórmé* (L.) — kivil, kaljul, kuivas metsas.
- Leucobryum gláucum* (L.) Schimp. — niiskel turba- ja metsa-
mullal.
- Mníum undulátum* (L.) Weis. — niisked, paremad lehtmetsad.
- { *Neckéra críspa* (L.) Hedw. — tüvisammal.
- { „ *pennáta* (L.) Hedw. — tüvisammal.
- Paludélla squarrósa* (L.) Brid. — soomets.
- Pleuróziúm Schréri* (Willd.) (*Hýpnum Schr.*, *Hylocómium Schr.*) — kuivad, kehvad metsad.
- Polytríchum commúne* — niisked, soo-metsad.
- „ *juniperínium* Willd. — kuivad metsad.
- „ *strictum* Banks. — kuivad metsad.
- Ptilium crista-castrénsis* (L.) De Not. (*Hýpnum cr.-c.*) —
niiske, okasmets, (männim.).
- Rhodobryum róseum* (Weis.) Limpr. — metsades, soodes.
- Rhytidiadélphus squarrósus* (L.) Warnst. — metsad, pargid.
- „ *triquétrus* (L.) Warnst. (*Hýpnum tr.*, *Hylo-
cómium tr.*) — metsad, pargid.
- Thuidium abietinum* (L.) — kuivad, liivased, lubjased mullad.

Samblikud, *Lichenes*.

Sambliktaim kujundab endast seeneniitide ja vetika rakkude kooslust. Suguta sigimine toimub eriliste soredide abil. Suguline sigimine on seene ja vetika juures eraldi.

Kottsamblikud, *Ascolichenes*.

Puutüvedel:

- Gráphis scrípta* Ach. — lehtpuude tüvel.
- Lobária pulmonária* Hoffm. — lehtpuude koorel.
- Parmélia* — koorel.
- Ramalína fraxinéa* Ach. — lehtpuudel.
- Usnéa barbáta*, *hirta* ja teised liigid — okstel, rippuvalt.

Xanthória parietína Bettr. — kollane samblik puutüvedel, lämmastikulembene.

Mullapinnal:

Cetrária islándica Ach. — kuival, liivasel pinnal.

<i>Cladónia alpéstris</i> (L.) Rech.	} Kuivades männimetsades, nõmmedel, kuivematel rabadel.
— <i>rangiferína</i> Web.	
— <i>sylvática</i> Hoffm.	

Peltigera apthósa Willd. — niiskel, kehval pinnal.

**Samblad ja samblikud pinnase iseloomustajadena
(metsa hindamisel).**

1. Kuivad, toiteainetest väga kehvad metsad.

Cetraria islandica

Cladonia rangiferina

„ *sylvatica*

„ *alpestris*

Pleurozium Schreberi

2. Kuivad, eelmisest parema pinnasega metsad.

Hylocomium proliferum

Polytrichum strictum

„ *juniperinum*

Dicranum undulatum

3. Kuivad, lubjarikkad kohad.

Thuidium abietinum

4. Hea mullastik, lodumetsad.

Acrocladium cuspidatum

Rhytidiadelphus triquetrus

„ *squarrosus*

Plagiochila asplenioides

5. Väga hea mullastik, salu- ja parkmetsad.

Mnium undulatum

Catharinaea undulata

Eurhynchium striatum

Rhytidiadelphus squarrosus

6. Soostumise ja rabastumise tunnused.

*Acrocladium cuspidatum**Sphagnum acutifolium*„ *rubrum* ja teised liigid„ *cymbifolium**Aulacomnium palustre**Climacium dendroides*

7. Kultuuri mõju, parkmetsad.

*Rhytidiadelphus squarrosus**Polytrichum commune**Xanthoria parietina*

8. Kehvemate pinnaste tunnuseks on veel poolpõõsad.

Mustikad, palukad, jõhvikad, kanarpik, sookail, küüvits jne.

9. Leelise mullaga jäätmaad, tuleasemed, põlenud alad.

*Marchantia polymorpha**Funaria hygrometrica*

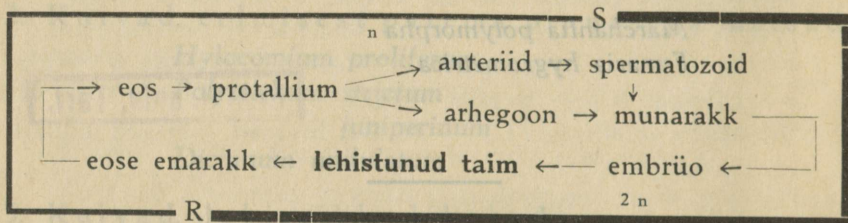
Exhib. univ. Tart.

Valik metsamehele tähtsamaid sõnajalgtaimi.

SÕNAJALGTAIMED, PTERIDOPHYTA.

Sug. Kollalised, *Lycopodiaceae*.

Kollad on rohtjad, talihaljad taimed, ilma teiskasvuta. Eos idaneb alles 6—7 aastat peale valmimist ning ainult see nõõimiku (*mycorrhiza*) esinemise korral. Eosest areneb maalune, valkjas eelleht (protallium), mis saprofüütselt toitub, ning alles 12—15 aasta pärast suguküpsuks saab. Eellehe iga on 20 aastat. Samal eellehel tekivad arhegoonid ja anteriidid. Sugutatud munarakust areneb embrüo ning sellest eoseid kandev koldtaim.

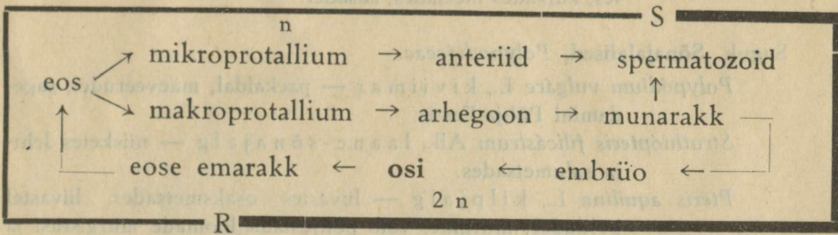
Meil sagedamini esinevad kollad:

- Lycopodium clavatum* L., karukold — kuivades okas- ja segametsades.
- „ *annötinum* L., kattedkold — niisketes metsades.
- „ *complanatum* L., vareškold — palumännikutes.

Sug. Osjalised, *Equisetaceae*.

Osjalistest on tänapäevani säilinud üks ainuke perekond: osjad, *Equisetum*. Eos pesad (sporangiumid) asuvad erilistel sporofüllidel (eoslehtedel), mis asetsevad käbikujulistes kogumikudes varre tipul. Eosed on varustatud hügrokoopsete elateeridega. Eosest areneb põõsakujuline eelleht (protallium). Olenedes toitetingimustest arenevad suured (makro-) ja väik-

sed (mikro-) eellehed. Suurtel eellehtedel tekivad arhegoonid, väiksetel antiidid. Sugutatud munarakust areneb embrüo, viimastest lehstunud osi.

Sagedamini esinevad osjad:

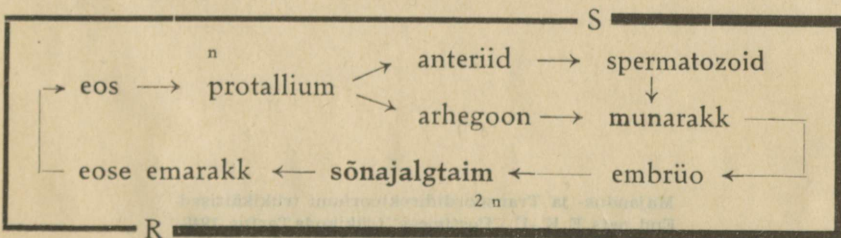
- Equisetum arvense* L., põldosi — põldudel, liivikutel.
- „ *pratense* Ehrh., aasosi — aasadel, metsades.
- „ *hiemale* L., raudosi — kuivades metsades.
- „ *silvaticum* L., metsosi — varjukates metsades.
- „ *palustre* L., soosi — sooniitudel, sookraavides, soometsades.

Osjad on mürgised, nad sisaldavad kahjulikku ekvisetiini ning nende rakukestad on ränistunud (*E. hiemale*), mis on kahjulik loomade tervisele. Osjade rohkemal arvul loomatoidu hulka sattumine võib põhjustada haigusi kõigi loomade juures; eriti tundelikud on hobused.

Haiguse tunnused: tagakeha halvatus; põie, kūrva ja saba halvatused; soolte ummistus; palavik, krambid ja lõpuks surm. Pideva söötmise korral: kõhnus, nõrkus, halvatus.

Selts Sõnajalalised, *Filicales*.

Päristüvendtaimed, esinevad juured, juhtkimbud ja trepptraheiidid. Eosest areneb protallium, millel tekivad arhegoonid ja antiidid.

Suguk. *Maokeelelised, Ophioglossaceae.*

- Botrychium lunária* Sw., kuu-võtmehein — kuivadel, liivastel aasadel, liivastel metsalagendikkudel.
 „ *matricáriae* Spr., kummeli-võtmehein — hõredates, kuivades metsades, aasadel.

Suguk. *Sõnajalalised, Polypodiaceae.*

- Polypódium vulgáre* L., kiviimar — packaldal, mäeveerudel, sagedamini Põhja-Eestis.
Struthiópteris filicástrum All., laane-sõnajalg — niisketes leht- ja salumetsades.
Ptéris aquilína L., kilpjalg — liivastes osaksmetsades, liivastel põldudel; mürgine, võib põhjustada loomade mürgistusi ja isegi surma. Seepärast tuleb hoiduda kilpjala sattumisest loomatoidu hulka.
Dryópteris phegópteris C. Chr., ahtalehine sõnajalg — puisniitudel, lehtmetsades, saludes.
 „ *linnaeána* C. Chr., kolmis-sõnajalg — leht- ja okasmetsades.
 „ *spinulósa* O. Ktze, ohtene sõnajalg — metsades, soodes.
 „ *crístáta* A. Gray, suga-sõnajalg — soometsades, rabaäärtel.
 „ *thelypteris* A. Gray, soosõnajalg — soos, soometsades, rabasoodel.
 „ *filix mas* Schott., maarja-sõnajalg — metsades, võsades, kallakutel.
Athyrium filix femina Röth., naiste sõnajalg — metsades, võsastikkudes.